globalexpress

▶ DOSSIERRA
▶ GIDA DIDAKTIKOA
▶ JARDUERAK

2015eko Maiatza | 7 zk. | Edizio gaurkotua

Demokrazia, hautestontzietatik harago

1. Demokrazia, hautestontzietatik haratago

© PABLO TOSCO

© OXFAM INTERMÓN

© PABLO TOSCO

Jarduerak

1. Zertan ari dira argazkietako pertsona horiek?

.....

2. Zergatik dihardute horrela, zure ustez?

.....

3. Zer dute komunean jarduera horiek guztiek?

.....

Parte hartzea

Parte hartzeak esan nahi du denon ongizatearen diseinuan eta gestioan aktiboki esku hartzea; interes eta proiektu pertsonaletatik irten eta proiektu kolektiboei heltzea, hauetan jardutea arduraz, dedikazioz, koherentziaz.

4. Zuk, berriz, nola hartzen duzu parte?

Etxean	
Eskolan	
Lagunartean	
Aisialdian, astialdian	
Auzoan, herrian	

5. Jarduera horietatik zeinetan hartzen duzu parte borondatez?

.....

6. Zure ustez, zergatik da garrantzitsua kasu horietako bakoitzean jardutea?

.....

.....

.....

.....

.....

2. Erabaki zaila

Azken bi urteotan Omarrek auzoko saskibaloi taldean jokatzen du. Denboraldi honetan kategoriaz igo dira. Taldean funtsezko jokalaria da Omar, entrenatzailearen uste osoa du. Liga amaitzen ari da orain eta jo eta ke borrokatu behar dute, mailari eusteko.

Eskola txikiko lagunek ibilaldia antolatu zuten aspaldi baina txango hori larunbatean da eta, jakina, partida jokatu aurretik, larunbat goizean entrenamendua dute. Zalantzan dabil Omar.

Jarduerak

7. Egoera horretan arazorik sortu al da? Norena da arazoa? Zein da, zehatz-mehatz, bakoitzaren arazoa?

.....

.....

.....

.....

8. Nolako aukerak ditu Omarrek? (Imajina itzazu posible diren guztiak)

.....

.....

.....

.....

9. Nolako ondorioak ditu aukera horietako bakoitzak?

.....

.....

.....

.....

10. Azken jarduera modura, taldean jorratu eta adostu beharko litzateke zein den irtenbide egokiena.

.....

.....

.....

3. Delegatua aukeratuko dugu gaur

DBH-ko 4. mailako gelan gaude. Ikasturte hasiera denetan bezala, delegatua hautatzeko unea iritsi da. Tutoretza-orduan, taldea ordezkatuko duen horren ezaugarrien zerrenda osatu da gelako lagun guztien artean.

Kontu horietaz gogoeta eginik, hautagaiak aukeratzeko unea heldu da. Aidak, Jagobak eta Eñautek aurkeztea erabaki dute.

Aida: DBH-ko 4. mailako curriculumik hoberena daukan arren, ez da elkarrizketan aritzea gustuko duen pertsona; horregatik, Aidarekin talde-lanean aritzea ez da erosoa.

Jagoba: etxez aldatzearen ondorioz etorri da aurten institutura. Lagunik ez du egin oraindik, baina auzoko jardueretan parte hartzen du buru-belarri.

Eñaut: institutuko neska-mutilen artean maitatua den arren, odol biziko mutila izatearren askotan enfrentamendura iritsi da.

Bozketak eginik, Eñaut aukeratu dute delegatu.

Jarduerak

11. Zer iruditzen zaizu hautespenaren emaitza?

.....

.....

.....

12. Taldean hartutako erabakiak errespetatu al dira? Erabaki horiek garrantzi handikoak dira, zure ustez?

.....

.....

13. Bozka zuriren bat ere eman da. Zergatik ote?

.....

.....

.....

14. Ordezkatzen gaituzten pertsonak aukeratzen asmatzea garrantzitsua al da? Zergatik?

.....

.....

4. Zer dira hauteskundeak?

“Prozedura horren bitartez, herritarrok ordezkatzen gaituzten pertsonak aukeratzen ditugu botere politikoa egikaritzeko”.

Prozedura horrek nola funtzionatzen du, ordea?
Hauteskunde-barruti bakoitzean agertuko diren hautagaien zerrenda itxiak aurkezteko arduradunak alderdi politikoak eta koalizioak dira. Erakundeetako aulkien banaketa aldatu egiten da, probintziaz edo batetik bestera; lurralde txikienak gertatzen dira beti mesedetuenak. Informazioa zabaltzeko, www.infoelectoral.mir.es

Komunikazio estrategia zenbaiten bitartez alderdi politikoek hauteskunde kanpainan beren programak ezagutarazten dituzte. Egitarau horietan, gobernu-proposamenak laburbildurik jasotzen dira.
Kanpaina amaitutakoan, hauteskunde egun ilunabarrean botoen zenbaketa egiten da.

Jarduerak

15. Hemen dituzu Espainiako Diputatuen Kongresurako hauteskundeetako emaitzak (2011ko azaroa); begira nolakoa den boto-kopuruen eta aulkien arteko erlazioa. Ondoren, kalkula ezazu: zenbat boto atera behar ditu alderdi batek aulki bat lortzeko?

Espainiako Kongresurako hauteskundeak, 2011ko azaroan

Errolda: 35.779.491 · Boto-emaileak: 24.666.441 (%68,94) · Baliogabeak: 317.555 (%1,29)
Baliodunak: 24.348.886 (%98,71) · Zuriak: 336.823 (%1,37)

Hautagaiak	Botoak	%	Aulkiak
PP – PARTIDO POPULAR	10.866.566	44,63%	186
PSOE - PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL	7.003.511	28,76%	110
IU-LV - IZQUIERDA UNIDA - LOS VERDES: LA IZQUIERDA PLURAL	1.686.040	6,92%	11
UPyD - UNIÓN PROGRESO Y DEMOCRACIA	1.143.225	4,70%	5
CiU - CONVERGÈNCIA I UNIÓ	1.015.691	4,17%	16
AMAIUR – AMAIUR	334.498	1,37%	7
EAJ-PNV - EUZKO ALDERDI JELTZALEA-PARTIDO NACIONALISTA VASCO	324.317	1,33%	5
ESQUERRA - ESQUERRA REPUBLICANA	256.985	1,06%	3
EQUO - EQUO	216.748	0,89%	0
BNG - BLOQUE NACIONALISTA GALEGO	184.037	0,76%	2
CC-NC-PNC - COALICIÓN CANARIA-NUEVA CANARIAS	143.881	0,59%	2
COMPROMÍS-Q - BLOC-INICIATIVA-VERDS-EQUO-COALICIÓ COMPROMÍS	125.306	0,51%	1
PACMA - PARTIDO ANIMALISTA CONTRA EL MALTRATO ANIMAL	102.144	0,42%	0
FAC - FORO DE CIUDADANOS	99.473	0,41%	1
Eb - ESCAÑOS EN BLANCO	97.673	0,40%	0
PA - PARTIDO ANDALUCISTA	76.999	0,32%	0
PxC - PLATAFORMA PER CATALUNYA	59.949	0,25%	0
P.R.C. - PARTIDO REGIONALISTA DE CANTABRIA	44.010	0,18%	0
GBAI - GEROA BAI	42.415	0,17%	1
Gainerakoak	185.122	0,75%	0
GUZTIRA			**350**

Jarduerak

16. D'Hondt legea

Boto-kopuruaren arabera, alderdi bakoitzari zenbat hautetsi dagozkion kalkulatzeko, "D'Hondt" izeneko lege edo proportzio sistema baliatzen da; honek, alderdi handien eta boto kopuru gehien biltzen dutenei laguntzen die.

Aulki-banaketan sartu ahal izateko, ordea, hauteskunde-barrutian emaniko boto baliodunen %3 jaso behar da, gutxienez. Hori baino gutxiago biltzen duten hautagai-zerrendak ez dira aintzat hartzen.

Lege horren arabera, alderdi bakoitzak bilduriko boto-kopurua zatitu behar da zati 1, 2, 3, etc., barruti bakoitzean hautatu behar den hautetsi-kopurura iritsi arte. Zatidurak ordenatuko dira handienetik txikienera, eta goienekoak izango dira hautetsiak.

Adibidez:

Har ditzagun Palentzia (Espainia) lurraldeko hauteskunde orokorretako emaitzak. Palentziari hiru diputatu dagozkio:

Palentzia, Espainiako Kongresurako hauteskundeak, 2011ko azaroan

Banaketa	PP	PSOE	IUCL
1	58.759	33.328	6.259
2	29.379	16.664	3.129
3	19.586	11.109	2.086
Aulkiak	**2**	**1**	**0**

5. Politikatik paso egiten ote du gazteak?

Honelako gizarteetan, politikan parte hartzeko moduetako bat botoa ematea izaten da.

Formari dagokiola, lau urtean behin (udal, foru, estatuko) hauteskundeetan botoa ematen dugu, batzar legegile desberdinetan gure ordezkariak izendatzeko xedez. Ordezkari horiek gure izenean erabaki larriak hartuko dituzte eta, halakotzat, gure gizartearentzat ondorio mesedegarri edo kaltegarriak izango dituzte. Herritar garen aldetik, botoa ematea gure eskubidea eta betebeharrekoa da. Nolanahi ere, botoaren egokitasunari dagokionean denak ez daude ados. Rol-jokoa egin dezazuen, gai hau jorratzea proposatzen dizuegu:

Botoa ematen ez duena oker dabil?

Jarduerak

17. Azal itzazue zuen taldearen arrazoiak eztabaida zuzen eta egokian, parte hartuz; hitz egin gainerako ikaskideekin eta erantzun galdera horri argudio zentzuzkoak emanez.

1. taldea Botoa ematera joateko betebeharra defendatzen duen alderdi handi batekin politikoki engaiaturiko gazte-taldea zarete.

Argi duzue zein den zuen boto-aukera.

2. taldea Alderdi handi batekin politikoki engaiaturiko gazte-taldea zarete eta alderdi horri botoa ematea erabakia duzue baina boto hori efikaza izango ez dela esan dizuete, zeren, batetik, zuen alderdiak ordezkariak izateko behar adina boto eskuratuko ez duelako edo, bestetik, oso-oso diputatu gutxi aterako dituelako.

3. taldea Esku hartzeko eta hitz egiteko aukera eskasak eskaintzen dituen sistemaren egungo funtzionamenduarekin ados ez zaudetenez, abstentzioaren alde dagoen gazte-taldea zarete.

Egiazko demokrazia boto ematetik haratago eskuratu beharra dagoela iruditzen zaizue.

Gizarte mugimenduetan (ekologistak, feministak, auzo elkarteak, hizkuntzaren aldekoak, etab.) jardun behar dela uste duzue, aldakuntza sozialak lortzeko jarduera zehatzak horiexek bakarrik planteatzen dituztelako.

4. taldea Zuentzat politika kontu horiek zerikusirik ez omen dutenez, abstentzioaren alde dagoen gazte-taldea zarete. Paso egitea nahiago duzue, politikari eta politikan ez duzue inolako federik ("bertatik bizi direnentzat bakarrik balio du politikak"). Zuen ustez, zuen kontuak zeuek bakarrik konpon ditzakezue.

6. Nola har dezakezu parte?

Jarduerak

18. Jarduera horiek guztiak eginikoan, parte hartzea zer den askoz sakonagotik ezagututa, hasierako ariketako laukia berreskuratu eta, orain, osatzen ahalegindu behar zara: ipini bertan egiten ez dituzun jarduerak (egiteko gai bazara ere). Azaldu, era berean, horiek eginez nola lagunduko zenukeen denen ongizatean.

Etxean	
Eskolan	
Lagunartean	
Astialdian	
Auzoan, eskolan	